

дженх лягли в основу монографії «Персистенція вірусів. (Клініко-епідеміологічні аспекти та механізми)».

Серед учнів Аркадія Федоровича 46 докторів і кандидатів наук. Вони сформували школу вірусологів з персистенції вірусів, їхнього місця і значення в біосфері планети. А початок цій школі дав А.Ф. Фролов, так само як і активній науково-практичній роботі з вивчення і боротьби зі СНІДом у нашій країні. Досить згадати, що науковець організував Український центр боротьби зі СНІДом (1988).

А.Ф. Фролов опублікував понад 600 праць, з них 12 монографій, одержав 35 авторських свідоцтв СРСР і України на винаходи. Учений також виконував значну науково-організаційну й адміністративну роботу. У 1971–1972 рр. працював начальником Управління науково-дослідних інститутів і координації науково-дослідних робіт. У 1974 р. його призначено директором спочатку Київського НДІ інфекційних хвороб МОЗ України, а з 1981 р. — Київського НДІ епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського МОЗ України. Протягом 1992–1999 рр. Аркадій Федорович очолював кафедру епідеміології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика.

Протягом останніх 30 років А.Ф. Фролов працював головним інфекціоністом та епідеміологом МОЗ України. З 1981 р. — голова Українського науково-медичного товариства мікробіологів, епідеміологів і паразитологів ім. Д.К. Заболотного, проблемної комісії «Епідеміологія і специфічна профілактика інфекційних хвороб» МОЗ та НАМН України. Він належить до наукової ради НАМН України з теоретичної і практичної медицини, Координаційної ради з питань протидії високопатогенному грипу птиці та запобігання пандемії грипу при Президентові України, редколегій та редакційних рад часописів «Інфекційні хвороби», «Лікарська справа», «Мікробіологічний журнал» (Україна), «Вопросы вирусологии», «Вестник РАМН», «Журнал микробиологии, эпидемиологии и иммунобиологии» (Росія) та ін.

За досягнення в галузі науки й охорони здоров'я вченого нагороджено Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1980), медалями. Він лауреат премії ім. О.В. Палладіна (1994), удостоєний звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (1990).

Наукова громадськість, колеги, учні щиро вітають Аркадія Федоровича з ювілеєм, зичать міцного здоров'я, невичерпної енергійності, нових звершень.

70-річчя члена-кореспондента НАН України О.С. НИКОНЕНКА

9 листопада виповнилося 70 років відомому вченому-хірургу членові-кореспондентові НАН України Олександрові Семеновичу Никоненку.

О.С. Никоненко народився в 1941 р. у родині військового лікаря. У 1964 р. закінчив Рязанський державний медичний інститут ім. академіка І.П. Павлова. Протягом 1964–

1966 рр. працював хірургом у шилівській районній лікарні Рязанської області. Його першим учителем був досвідчений хірург І.Г. Макаров. У 1966 р. Олександр Семенович вступив до аспірантури на кафедру госпітальної хірургії Рязанського медичного інституту. У 1970 р. захистив кандидатську дисертацію з хірургічного лікування ішемічної хвороби серця. Формування і становлення О.С. Никоненка як хірурга і вченого відбувалося під керівництвом відомих хірургів: професорів Б.П. Кириллова, М.Д. Князева, академіка Г.В. Книшова, доцента В.А. Лисенка, професорів А.Л. Гуці, П.Г. Швальба.

У 1970 р. Олександр Семенович стає асистентом кафедри госпітальної хірургії Рязанського медичного інституту. Протягом наступних років він виконував експериментальні і клінічні дослідження з хірургічного лікування облітераційного атеросклерозу судин нижніх кінцівок. У 1980 р. захистив докторську дисертацію «Реконструктивна хірургія облітераційного атеросклерозу артерій нижніх кінцівок».

У 1983 р. О.С. Никоненко очолює кафедру госпітальної хірургії Запорізького державного медичного інституту, де сповна розкрився його талант клініциста, хірурга, вченого, організатора, педагога. Він створив новітню хірургічну клініку з відділеннями загальної, судинної, кардіохірургії, трансплантації органів. Організовано сучасні діагностичну і лікувальну бази, де щорічно виконують понад 3000 операцій.

Особливу увагу Олександр Семенович приділяє серцево-судинній хірургії та трансплантології. У 1992 р. під його керівництвом у Запоріжжі засновано міжрегіональний центр трансплантації органів. У 1994 р. уперше в Україні тут здійснено серію успішних пересадок печінки, у 1998 р. професор О.С. Никоненко одночасно трансплантував підшлункову залозу і нирку, у 2003 р. — уперше в Україні пересадив сер-

це. На сьогодні досвід центру становлять більше 600 трансплантацій нирки, 14 — печінки, 3 — серця.

Інтереси ювіляра охоплюють широке коло проблем абдомінальної, ендокринної, серцево-судинної хірургії, трансплантації органів. Під його керівництвом проведено глибокі дослідження з хірургічного лікування ускладнених форм атеросклерозу, діагностики і лікування емболії легеневої артерії, ішемічної хвороби серця. У клініці професора О.С. Никоненка відбулись понад 3000 операцій на серці, 1000 — на судинах головного мозку. Розроблено нові підходи до лікування ішемічної хвороби серця, хронічної ішемії головного мозку. Авторитет Запорізького центру серцево-судинної хірургії та трансплантації органів визнано не тільки в Україні, а й за кордоном, про що свідчить проведення в Запоріжжі I з'їзду трансплантологів України, XXI з'їзду хірургів України, численних конференцій з серцево-судинної хірургії.

З 2002 р. Олександр Семенович очолює Запорізьку медичну академію післядипломної освіти — сучасний вищий медичний навчальний заклад IV рівня акредитації. У його складі працюють НДІ серцево-судинної хірургії та трансплантології, НДІ очних хвороб. Колектив установи колегіально співпрацює з органами практичної охорони здоров'я. На кафедрах хірургічного, терапевтичного факультетів, факультету сімейної медицини готують лікарів з 57 спеціальностей. Важливим напрямом визначено всебічну участь фахівців ЗМАПО в реалізації загальнодержавних медичних програм «Попередження серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань, спрямоване на зниження передчасної смертності та інвалідності в Україні на 2005–2010 рр.», «Сімейна медицина», «Боротьба з онкологічними захворюваннями на 2007–2014 рр.», «Створення єдиної системи надання екстреної медичної допо-

моги». В останні роки розширюються зарубіжні зв'язки академії, тривають спільні дослідження з низкою іноземних навчальних і наукових установ. ВНЗ орієнтується на світові педагогічні досягнення, упроваджує модерні, у т.ч. комп'ютерні і телемедичні, освітні технології.

У 2003 р. в академії створено спеціалізовану вчену раду з правом розгляду і захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) медичних наук за спеціальностями «Хірургія», «Серцево-судинна хірургія».

Під керівництвом О.С. Никоненка підготовлено 8 докторів, 32 кандидатів наук. З-під його пера вийшло 480 праць, серед яких по-справжньому унікальні «Керівництво з трансплантації печінки», «Атлас патоморфології ниркових трансплантатів».

Інтенсивну наукову, педагогічну, хірургічну роботу він плідно поєднує з організа-торською і громадською як голова обласної асоціації хірургів, головний хірург Запорізької області, головний трансплантолог України.

Ученого відзначено Державною премією України в галузі науки і техніки (2000), орденом князя Ярослава Мудрого IV (2009) і V ступенів (2003), грамотами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України. Йому присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (1996), «Почесний громадянин м. Запоріжжя» (2003).

Наукова громадськість, колеги, друзі вітають Олександра Семеновича з ювілеєм, бажають довгих років життя, бадьорості, подальших успіхів у його благородній справі.

70-річчя члена-кореспондента НАН України В.К. ЗАДІРАКИ

12 листопада виповнилося 70 років відомому вченому в галузі інформатики членові-кореспонденту НАН України Валерію Костянтиновичу Задіраці.

В.К. Задірака народився в 1941 р. у м. Красноярськ (Росія) у сім'ї службовців. У 1963 р. закінчив Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка. Протягом 1963–1967 рр. навчався там в аспірантурі механіко-математичного факультету. Понад 50 років Валерій Костянтинович працює в Інституті кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України. З 1992 р. очолює в ньому відділ оптимізації чисельних методів. У 2006 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України.

Кандидатська дисертація вченого (1978) присвячена застосуванню теорії функцій до розв'язання задач автоматичного регулювання. У 1981 р. захистив докторську дисертацію «Оптимізація обчислень перетворення Фур'є». Вона підштовхнула Валерія Костянтиновича до суттєвого розширення діапазону досліджень. У нього з'являються праці з теорії швидких ортогональних перетворень та їх застосування в розв'язанні задач цифрового оброблення сигналів. Значних зусиль докладено до побудови нових, ефективних за швидкодією алгоритмів розв'язання задач спектрального аналізу випадкових процесів. Їх розроблено завдяки оригінальній модифікації алгоритму